

Voorzitter,

Als Partij voor de Dieren kijken wij naar deze jaarstukken vanuit één centrale vraag:

Lukt het ons steeds beter om het watersysteem gezond te houden voor mens, dier en natuur?

Als we de bestuursverslagen van de afgelopen jaren naast elkaar leggen, zien we een duidelijke ontwikkeling.

Gezond water, biodiversiteit, klimaatbestendigheid, grondwater, bodemdaling en dierenwelzijn hebben een steeds prominentere plaats gekregen in het beleid.

Dat is een belangrijke stap vooruit.

Maar tegelijkertijd laten de stukken zien dat deze opgaven niet kleiner worden. Integendeel: ze worden urgenter, complexer en raken steeds sterker met elkaar verweven.

Wat daarbij opvalt, is dat veel van deze opgaven eigenlijk niet nieuw zijn. Nieuw is vooral dat doelen, termijnen en verwachtingen steeds concreter worden.

Veel verplichtingen op het gebied van natuur- en waterherstel bouwen voort op eerdere afspraken, maar vragen nu nadrukkelijker om uitvoering.

Gezond water als fundament

Voorzitter,

Gezond water is niet één van de vele opgaven van het waterschap.

Het is het fundament onder veel andere opgaven.

Biodiversiteit, natuurherstel, klimaatbestendigheid en een gezonde leefomgeving zijn uiteindelijk allemaal afhankelijk van de kwaliteit van ons water.

Juist daarom is het belangrijk dat waterkwaliteit centraal blijft staan.

De stukken laten zien dat extra maatregelen, extra monitoring, extra kennis en extra inzet nodig blijven om de doelen binnen bereik te houden.

Ook onafhankelijke ecologische analyses wijzen steeds in dezelfde richting: natuurherstel is in veel gevallen niet mogelijk zonder herstel van het watersysteem.

De kwaliteit van water, bodem en lucht bepaalt uiteindelijk of natuur zich duurzaam kan herstellen.

Dat roept een fundamentele vraag op:

Zijn we vooral bezig de gevolgen van een ongezond systeem te beheersen, of slagen we er steeds beter in de oorzaken aan te pakken?

Een gezond watersysteem is bovendien een kwestie van rechtvaardigheid.

Problemen die vandaag ontstaan, mogen we niet afwentelen op toekomstige generaties, op natuurgebieden of op andere delen van het watersysteem.

Want uiteindelijk blijft voorkomen beter dan herstellen.

Biodiversiteit en dierenwelzijn

Wij zien dat biodiversiteit een stevigere plaats heeft gekregen in het beleid.

Dat waarderen wij.

Tegelijkertijd weten we dat ecologische kwaliteit niet alleen wordt bepaald in grote natuurgebieden of hoofdwatervangsten, maar juist ook in het fijnmazige netwerk van sloten, oevers, waterlopen en agrarische gebieden.

Daar ligt voor een waterschap een belangrijke verantwoordelijkheid.

Ook dierenwelzijn heeft steeds meer aandacht gekregen.

Met de dierenwelzijnsnota die later dit jaar verschijnt, ontstaat een belangrijke kans om een volgende stap te zetten.

Voor ons zal uiteindelijk niet alleen de tekst van die nota doorslaggevend zijn.

De echte vraag is:

Wat gebeurt er wanneer dierenwelzijn, ecologie en andere belangen met elkaar botsen?

Juist dan blijkt hoeveel gewicht wij eraan toekennen.

Water en bodem als uitgangspunt

Voorzitter,

Een tweede ontwikkeling die wij herkennen, is dat steeds duidelijker wordt dat water en bodem niet langer volgend kunnen zijn aan andere ontwikkelingen.

De discussies over grondwater, bodemdaling, klimaatadaptatie en de inrichting van het landelijk gebied wijzen allemaal in dezelfde richting.

Water en bodem moeten niet alleen meewegen in ruimtelijke keuzes.

Ze moeten steeds vaker richtinggevend zijn.

Want als we ruimtelijke ontwikkelingen eerst mogelijk maken en daarna proberen passend te maken voor het watersysteem, blijven we dezelfde problemen tegenkomen.

Daarbij is ook belangrijk dat problemen vaak niet ontstaan binnen de grenzen van een natuurgebied of waterlichaam alleen.

Oorzaken liggen vaak in de omgeving: in hydrologie, grondwater, inrichting, gebruik en belasting van het landschap.

Daarom zullen ook oplossingen vaak buiten de formele grenzen van één gebied moeten worden gezocht.

Van samenwerking naar verantwoordelijkheid

Misschien wel het belangrijkste inzicht uit de stukken van de afgelopen jaren is dat de uitdaging niet meer vooral zit in het formuleren van ambities.

De uitdaging zit steeds minder in analyse en steeds meer in uitvoering, keuzes en verantwoordelijkheden.

De druk op capaciteit, expertise, vergunningverlening, handhaving en projectuitvoering neemt toe. Tegelijkertijd worden de opgaven complexer.

Samenwerking blijft noodzakelijk.

Maar samenwerking mag niet betekenen dat verantwoordelijkheden vervagen of dat moeilijke keuzes steeds verder worden doorgeschoven.

Juist bij waterkwaliteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn veel partijen betrokken.

Dan is het essentieel dat duidelijk blijft wie waarvoor verantwoordelijk is en welke resultaten wanneer moeten worden bereikt.

Daarbij moeten we ook oppassen dat gebrek aan volledige kennis niet steeds een reden wordt om te wachten.

Natuurlijk moeten monitoring en onderzoek beter.

Maar de richting van de noodzakelijke maatregelen is vaak al duidelijk genoeg om te beginnen.

Want de opgaven waar we voor staan zijn niet alleen ecologische opgaven.

Ze raken onze leefomgeving, gezondheid, landbouw, woningbouw en economie.

Juist daarom zijn het maatschappelijke opgaven waarvoor gezamenlijke verantwoordelijkheid nodig is.

Ambitie zonder uitvoering verandert uiteindelijk weinig.

Afsluiting

Voorzitter,

De stukken laten een waterschap zien dat steeds beter begrijpt hoe sterk water, natuur, klimaat, bodem en biodiversiteit met elkaar verbonden zijn.

Dat is een belangrijke stap vooruit.

Maar ze laten ook zien dat de ruimte om keuzes uit te stellen steeds kleiner wordt.

De vraag is daarom niet meer:

Weten we wat er nodig is?

De vraag is:

Zijn we bereid om gezond water, biodiversiteit, dierenwelzijn en een robuust watersysteem daadwerkelijk leidend te maken in onze keuzes?

Voor ons is dat de essentie van toekomstgericht waterbeheer.

Niet steeds meer problemen herstellen nadat ze zijn ontstaan, maar tijdig investeren in een gezonde bodem, schoon water, sterke natuur en een leefomgeving die ook op de lange termijn veerkrachtig blijft.

Want juist daar zal blijken of we niet alleen begrijpen wat nodig is, maar ook bereid zijn daarnaar te handelen.

Dank u wel.